

Съобщение за медиите

Енергийната (не)сигурност на България: завладяване на държавната енергийна политика и енергийна бедност

25 юли 2014 г.
хотел Шератон, зала Сердика

На 25 юли 2014 г. Центърът за изследване на демокрацията представи на кръгла маса в София доклад на тема *Управление на енергийния сектор и енергийна (не)сигурност в България*. Основен извод в доклада е, че са налице всички признаци за проникване на местни частни и чужди, вкл. държавни интереси в енергийната политика на България. Загубата на управленска независимост се улеснява от системни корупционни практики на всички равнища в българската енергетика, лошо управление на държавните енергийни компании, както и от нарушаването на всички правила на свободната конкуренция в реализацията на големи енергийни инфраструктурни проекти. Тези фактори закрепостяват България като най-енергийно бедната и несигурна страна в Европейския съюз.

Енергийна (не)сигурност и завладяване на държавната енергийна политика

Докладът представя резултатите за България от *Международния индекс на рисковете пред енергийната сигурност* на Института за енергията на 21-ви век към Търговската камара на САЩ. Индексът, който е най-добрият наличен инструмент за измерване и управление на рисковете пред енергийната сигурност, разглежда 75 държави, най-големи потребители на енергия в света на базата на осем групи от показатели. През 2014 г. България е най-уязвимата страна от гледна точка на енергийна сигурност сред всички изследвани икономики. Основните рискове за България са:

- равнището на енергийната бедност;
- прекомерната зависимост от един източник и един маршрут на доставки на природен газ и петрол;
- високата енергийната интензивност на икономиката.

Негативното въздействие на тези традиционни рискове пред енергийната сигурност се усилва от лошото управление и завладяването на българската енергетика от частни местни и чуждестранни, вкл. държавни интереси. Докладът констатира съществуващата системна неспособност на публичната власт да формира прозрачна и ефективна

енергийна политика. Най-видимите примери за това са планирането и реализацията на големи инфраструктурни проекти като "Цанков Камък", АЕЦ „Белене“, газопроводът „Южен Поток“ и изграждането на 7-ми реактор на АЕЦ „Козлодуй“.

Лошо управление на държавните енергийни дружества

Текущото финансово състояние и управлението на енергийните дружества, част от Българския енергиен холдинг (БЕХ), се влошава. Основните финансови показатели на НЕК сочат, че дълговата спирала рано или късно ще доведе до натиск върху активите на компанията или до необходимостта държавата да гарантира задълженията ѝ, които към средата на 2014 г. са близо 3 млрд. лева. Извеждат се три основни рискови фактора за развитието на държавните дружества:

- общата регулаторна несигурност в сектора;
- въвличането им в дългосрочни, капиталоемки, мега инвестиционни проекти с недоказани икономически и стратегически ползи;
- политизирането на мениджмънта на предприятията и липсата на отчетност и контрол над тяхното управление.

Препоръки за по-добро управление на българската енергетика

Някои от мерките за подобряване на държавната енергийна политика, които докладът набелязва, включват:

- Въвеждане на ежегоден преглед на енергийната политика и енергийната сигурност от Народното събрание, както и периодични оценки от отговорните служби за рисковете пред енергийната сигурност и за влиянието на чуждестранните интереси в българската енергетика.
- Изтегляне на политическото ръководство от текущото управление на държавните дружества с цел осигуряване на независимост и прозрачност при взимането на корпоративни решения според техните икономически ползи. Въвеждане на задължителни минимални стандарти на корпоративно управление на държавните дружества.
- Преразглеждане на всички възможности за разрешаването на проучванията за местен добив на газ при прилагане на стриктни екологични стандарти.
- Развитие на административният капацитет на националния регулатор (ДКЕВР), като се осигури неговата независимост от политически и икономически интереси.
- Подобряването на енергийната ефективност и разширяване обхвата на газификацията на домакинствата, в условия на диверсификация на газовите доставки с цел намаляване на крайните цени и на процента неефективно преобразуване на електроенергия за отопление.
- Публичен предварителен анализ на разходите и ползите при подбора на приоритетните енергийни инфраструктурни проекти, основаващ се на факти и в съответствие с националните и европейските процедури и цели.

България е заинтересована от по-активно участие в предложената от Полша инициатива за изграждане на Европейския енергиен съюз. За целта е необходимо постигането на политически консенсус относно дългосрочните приоритети в областта на енергетиката и обвързването на националната енергийна стратегия с регулаторната рамка на Европейския съюз в тази сфера.